

UCHWAŁA NR .....
Rady Miejskiej w Sosnowcu
z dnia .....

w sprawie: w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019

na podstawie: art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dn. 08.03.1990r. o samorządzie gminnym (t. j. -
Dz. U. z 2018r. poz. 994), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dn. 26.10.1982r. o wychowaniu
w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. - Dz. U.2016r. poz. 487 z późn. zm.)
oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dn. 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U.
z 2018r. poz. 1030 z późn. zm.) - **Rada Miejska w Sosnowcu**

uchwała

§ 1

Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 będący załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2019r.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Sosnowcu

Projekt

Załącznik
do Uchwały nr .....
Rady Miejskiej w Sosnowcu
z dnia .....

Gmina Sosnowiec

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2019**

Listopad 2018

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, a także ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowią, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gminy. Zadania ujęte w Gminnym Programie zgodne są z zadaniami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020.

Działania w ramach zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 stanowią część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Sosnowca na lata 2011 - 2020 i kierowane są do mieszkańców miasta Sosnowca, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Zadania określone w Gminnym Programie są kontynuacją działań prowadzonych w Sosnowcu od kilku lat.

Celem programu jest:

- przygotowywanie dzieci i młodzieży do zdrowego, trzeźwego stylu życia i kształtowanie właściwych postaw społecznych i relacji interpersonalnych
- promowanie pozytywnych więzi rodzinnych jako podstawy prawidłowego rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży
- pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych osobom pijącym alkohol w sposób ryzykowny lub szkodliwy oraz członkom ich rodzin doznającym szkód z tego powodu
- ograniczanie dostępności do alkoholu i narkotyków szczególnie osobom młodym
- redukcja szkód związanych z używaniem alkoholu i środków psychoaktywnych
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z problemem uzależnień
- ochrona przed marginalizacją społeczną i wykluczeniem społecznym osób i rodzin z problemem uzależnień
- reintegracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych.

Zadania Gminnego Programu mają na celu:

I. W zakresie funkcjonowania Programu :

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu lub zagrożonych uzależnieniem.

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) dofinansowanie realizacji programu terapeutyczno - profilaktycznego dla osób i rodzin z problemem alkoholowym realizowanego przez podmiot prowadzący działalność leczniczą dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin (w tym oddziału dziennego leczenia uzależnienia od alkoholu), tj. przez Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień w Sosnowcu przy ul. Szpitalnej 1 działającym przy Sosnowieckim Szpitalu Miejskim Sp. z o. o.
- 2) realizowanie programów i podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób młodych spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy
- 3) podejmowanie przez Gminą Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od

alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczenia odwykowego

- 4) wspieranie realizacji ponadstandardowych programów terapeutycznych w ośrodkach leczenia odwykowego leczących mieszkańców Sosnowca oraz wspieranie działań profilaktycznych podejmowanych na rzecz tych pacjentów
- 5) dofinansowanie realizacji programów rozwoju osobistego dla mieszkańców Sosnowca w ramach obozów z programem edukacyjno - integracyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin
- 6) wspieranie działań mających na celu podnoszenie jakości usług w leczeniu odwykowym i placówkach pomocowych w zakresie uzależnień
- 7) realizowanie programów wspierających proces zdrowienia osób uzależnionych od alkoholu organizowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje, inne podmioty
- 8) zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w placówkach specjalistycznych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dla ofiar przemocy
- 9) wspieranie szkoleń zwiększających kompetencje specjalistów w zakresie prowadzenia terapii uzależnień
- 10) realizację programów informacyjno – edukacyjnych dla osób z problemem alkoholowym, narkomanii oraz doświadczających przemocy domowej - w punktach konsultacyjno - informacyjnych prowadzonych przez MOPS, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, instytucje i inne podmioty
- 11) podejmowanie działań na rzecz rozszerzania dostępności do informacji o miejscach, programach i metodach leczenia uzależnień
- 12) wspieranie działań na rzecz udzielania pomocy osobom będącym pod wpływem środków psychoaktywnych znajdującym się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu
- 13) wspieranie działań na rzecz udzielania pomocy osobom, których życie lub zdrowie jest zagrożone przez osoby będące pod wpływem środków psychoaktywnych
- 14) wspieranie działań mających na celu reintegrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz sprzyjających ochronie rodzin z problemem uzależnień przed marginalizacją społeczną
- 15) wspieranie realizacji programów umożliwiających reintegrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu
- 16) podejmowanie i wspieranie działań w zakresie stosowania metod wczesnego diagnozowania problemów alkoholowych i narkomanii oraz wczesnej interwencji
- 17) podejmowanie z osobami z problemem uzależnień, w tym alkoholowym, rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego
- 18) wspieranie programów wczesnego diagnozowania problemów alkoholowych i wczesnej interwencji oraz umożliwiających reintegrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością
- 19) dofinansowanie programu informacyjno – edukacyjnego dla osób po wytrzeźwieniu, opuszczających Izbę Wytrzeźwień w Sosnowcu
- 20) dofinansowanie programu profilaktyczno - terapeutycznego dla osób niepełnoletnich i rodzin z problemem narkomanii realizowanego przez podmiot prowadzący działalność leczniczą

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) finansowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanego w siedzibie Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia przy ul. Kraszewskiego w Sosnowcu, świadczącym pomoc dla osób doznających przemocy w rodzinie
- 2) zwiększanie skuteczności działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej przez wspieranie i dofinansowanie szkoleń różnych grup zawodowych działających w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. policjantów, pedagogów, psychologów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, pielęgniarek, higienistek, lekarzy, kuratorów sądowych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wolontariuszy
- 3) wspieranie działalności grup wsparcia dla osób współuzależnionych, dla osób doświadczających ofiar przemocy domowej i dla wolontariuszy podejmujących działania w tym zakresie
- 4) udzielanie informacji, konsultacji i porad w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej przez konsultantów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, oraz przez konsultantów w punktach informacyjno – konsultacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych
- 5) wspieranie działań Policji w zakresie zwiększania skuteczności interwencji prawno-administracyjnych w sytuacjach przemocy domowej
- 6) przeciwdziałanie przemocy domowej z uwzględnieniem procedury „Niebieska Karty”
- 7) działania na rzecz wdrażania i realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- 8) wspieranie i dofinansowanie programów ochrony osób doznających przemocy w rodzinie
- 9) udzielanie pomocy prawnej i praca socjalna w zakresie problemów uzależnień i przemocy domowej przez konsultantów i pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje i inne podmioty
- 10) działalność telefonów zaufania i telefonów informacyjnych przy placówkach specjalistycznych i organizacjach pozarządowych propagujących trzeźwość i przeciwdziałanie przemocy domowej
- 11) działalność punktów konsultacyjno – informacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej
- 12) działalność punktu pomocy ofiarom przestępstw, w tym ofiarom przemocy domowej
- 13) rozpowszechnianie informacji o istnieniu, działaniach i miejscach spotkań grup samopomocowych (w tym m.in. AA, Al Anon, Al Ateen, DDA, AN, AH), grup wsparcia, stowarzyszeń abstynenckich i trzeźwościowych

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień w szczególności dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) dofinansowanie realizacji programów z zakresu psychoedukacji i profilaktyki uzależnień oraz socjoterapii realizowanych przez szkoły podstawowe, placówki oświatowo – wychowawcze i organizacje pozarządowe dla dzieci i młodzieży w środowiskach lokalnych
- 2) dofinansowanie realizacji programów z zakresu psychoedukacji i profilaktyki uzależnień dla środowiskowych grup dzieci i młodzieży
- 3) realizacje w przedszkolach, szkołach i środowiskach lokalnych programów z zakresu psychoedukacji, profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania agresji i promocji zdrowego,

- trzeźwego stylu życia, odpowiadających standardom profilaktycznym
- 4) realizację programów profilaktyczno - wychowawczych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych
  - 5) działania informacyjne i edukacyjne w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej adresowane do rodziców, opiekunów, dorosłych
  - 6) profilaktyczne przedstawienia teatralne z zakresu psychoedukacji, profilaktyki uzależnień i profilaktyki przemocy dla dzieci i młodzieży będące integralnym elementem realizowanych w przedszkolach i szkołach programów profilaktyczno – wychowawczych
  - 7) wspieranie i dofinansowanie szkoleń instruktorów i realizatorów programów z zakresu psychoedukacji, profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy
  - 8) wspieranie i dofinansowanie szkoleń liderów młodzieżowych, przygotowujących ich do podejmowania działań edukacyjno – profilaktycznych adresowanych do rówieśników oraz do dzieci i młodzieży
  - 9) wspieranie i finansowanie szkoleń członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwiększających kompetencje w zakresie realizacji zadań Gminnego Programu
  - 10) wspieranie i dofinansowanie szkoleń merytorycznych dla przedstawicieli grup zawodowych działających w zakresie profilaktyki / rozwiązywania problemów uzależnień, i w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
  - 11) wspieranie konkursów, przeglądów twórczości, festynów, zawodów sportowych i innych imprez o charakterze trzeźwościowym oraz promujących zdrowy, trzeźwy styl życia, będących integralnym elementem realizowanych programów profilaktycznych
  - 12) wspieranie realizacji zadań wychowawczo – profilaktycznych w przedszkolach i szkołach przez prenumeratę czasopism profilaktycznych
  - 13) zakup i dystrybucję specjalistycznych pomocy dydaktycznych do prowadzenia działalności edukacyjno - profilaktycznej (np. literatury, prenumeraty czasopism, jak np. „Remedium”, „Świat Problemów”, „Niebieska Linia”, materiałów informacyjnych)
  - 14) wdrażanie ogólnopolskich, regionalnych i miejskich kampanii i przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej
  - 15) dofinansowanie programów informacyjno - edukacyjnych w zakresie FASD oraz wspieranie działań promujących abstynencję kobiet w czasie ciąży
  - 16) dofinansowanie programów wychowawczych profilaktyczno – edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy rówieśniczej, promocji zdrowia psychicznego realizowanych w trakcie wycieczek letniego dzieci i młodzieży
  - 17) wspieranie udziału dzieci i młodzieży - mieszkańców Sosnowca - przebywających w ośrodkach specjalistycznych, w organizowanych dla nich programach o charakterze profilaktycznym i/lub socjoterapeutycznym
  - 18) propagowanie wśród dzieci i młodzieży stylu trzeźwego spędzania wolnego czasu przez dofinansowanie realizacji programów pozalekcyjnych zajęć profilaktycznych o charakterze rekreacyjno - sportowym będących elementem realizowanych w szkołach programów profilaktyczno - wychowawczych
  - 19) wspieranie realizacji programów, przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, liderów młodzieżowych i wolontariuszy, skierowanych do grup rówieśniczych
  - 20) wspieranie działań w zakresie propagowania trzeźwego stylu życia organizowanych w placówkach oświatowo –wychowawczych, kulturalnych, służby zdrowia, zakładach pracy, klubach osiedlowych
  - 21) organizowanie i dofinansowanie programów o charakterze profilaktyczno -

wychowawczym, socjoterapeutycznym, edukacyjnym i integracyjnym dla mieszkańców Sosnowca – dzieci i młodzieży oraz członków ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z problemem uzależnień i/ lub przemocy domowej oraz dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizowanych w Miejskim Klubie im. J.Kiepur w Sosnowcu

- 22) działalność informacyjno - edukacyjną punktów informacyjno - konsultacyjnych prowadzonych przez m.in. ośrodki pomocowe, placówki służby zdrowia, instytucje, stowarzyszenia abstynenckie, i inne podmioty działające na rzecz propagowania trzeźwego stylu życia
- 23) dofinansowanie realizacji programów informacyjno – edukacyjnych i krótkiej interwencji dla osób z problemem alkoholowym będących użytkownikami placówek dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością
- 24) wspieranie i prowadzenie działalności informacyjno – edukacyjnej, konsultacyjnej oraz wczesnej interwencji skierowanej szczególnie wobec młodzieży upijającej się
- 25) wspieranie działań na rzecz tworzenia grup wsparcia dla młodzieży po inicjacji alkoholowej lub narkotykowej, dla ich rodziców i opiekunów
- 26) podejmowanie działań profilaktycznych identyfikujących posiadanie narkotyków przez młodzież
- 27) realizowanie programów informacyjno – edukacyjnych i warsztatów wsparcia dla rodziców, szczególnie dzieci i młodzieży po inicjacji alkoholowej lub / i narkotykowej
- 28) opracowywanie i druk publikacji o tematyce trzeźwościowej oraz dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych (np. broszury, ulotki, informatory, itp.) ze szczególnym uwzględnieniem miejsc pomocy i wsparcia dla mieszkańców Sosnowca
- 29) edukację społeczną w zakresie problematyki uzależnień w środkach masowego przekazu (w tym w mediach lokalnych)
- 30) wspieranie monitoringu problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocy domowej w mieście
- 31) dofinansowanie realizacji programów profilaktyczno – edukacyjnych przeciwdziałających zażywaniu substancji psychoaktywnych wśród młodzieży, w tym dopalaczy
- 32) wspieranie i dofinansowanie szkoleń w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym
- 33) wspieranie realizacji procedury wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji, w podstawowej opiece zdrowotnej, i wobec pacjentów spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) wspieranie i dofinansowanie realizacji programów profilaktycznych, informacyjno – edukacyjno – integracyjnych, wykonywanych przez stowarzyszenia abstynenckie
- 2) wykonywanie i finansowanie badań osób w przedmiocie uzależnienia od alkoholu przez zespoły biegłych sądowych
- 3) finansowanie czynności wykonywanych przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sosnowcu na rzecz realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
- 4) wspieranie i dofinansowanie udziału w szkoleniach zwiększających kompetencje i umiejętności przedstawicielom grup zawodowych mających w zakresie działania terapię lub profilaktykę uzależnień, rozwiązywanie problemów alkoholowych,

- przeciwdziałanie przemocy domowej, reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki)
- 5) dofinansowanie kształcenia podyplomowego w zakresie socjoterapii pedagogom / psychologom szkolnym/ wychowawcom/ nauczycielom realizującym specjalistyczne programy socjoterapeutyczne dla dzieci
  - 6) współpraca z Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Sosnowcu w zakresie organizowania szkoleń z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień
  - 7) dofinansowanie realizacji programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych w świetlicach i placówkach prowadzonych przez organizacje pozarządowe, instytucje, podmioty oświatowo – wychowawcze i inne podmioty
  - 8) dofinansowanie realizacji specjalistycznych programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży prowadzonych w formie grup socjoterapeutycznych w szkołach podstawowych
  - 9) wspieranie programów na rzecz minimalizowania skutków problemów w rodzinach z problemem uzależnień, przemocy domowej realizowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje i inne podmioty
  - 10) wspieranie i dofinansowanie udziału osób uzależnionych i współuzależnionych w programach rozwoju osobistego realizowanych na obozach z programem edukacyjno – integracyjnym, zorganizowanych przez podmioty działające na rzecz trzeźwości
  - 11) wspieranie działań na rzecz podnoszenia jakości programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych podejmowanych przez placówki oświatowo – wychowawcze, organizacje pozarządowe i instytucje
  - 12) wspieranie programów edukacyjnych dla mieszkańców Sosnowca przebywających w zakładach karnych i areszcie śledczym oraz dla ich rodzin
  - 13) wspieranie działań Policji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, oraz zwiększania bezpieczeństwa na drogach, w tym przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i pieszych użytkowników dróg
  - 14) wspieranie działań profilaktycznych Policji mających na celu diagnozowanie kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu i/lub narkotyków
  - 15) utrzymanie i finansowanie stanowisk ds realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
  - 16) dofinansowanie modernizacji bazy rekreacyjno - sportowej szkół celem polepszenia warunków do prowadzenia profilaktycznych zajęć propagujących zdrowy, trzeźwy styl życia oraz będących alternatywą dla zachowań ryzykownych
  - 17) dofinansowanie programów informacyjno – edukacyjnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, przeciwdziałania marginalizacji społecznej ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych, realizowanych dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością
  - 18) dofinansowanie realizacji programów punktów informacyjno – konsultacyjnych w zakresie uzależnienia od narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych
  - 19) opiniowanie, przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miejskiej w Sosnowcu
  - 20) kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż/ podawanie napojów alkoholowych przez punkty sprzedaży
  - 21) ograniczanie dostępności do alkoholu ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży poprzez wspieranie / podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych

- osobom nieletnim i nietrzeźwym, w tym z udziałem Straży Miejskiej i Policji
- 22) wspieranie i dofinansowanie realizacji programów zajęć profilaktyczno - wychowawczych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych
  - 23) realizacja i dofinansowanie lub finansowanie zadań programu miejskiej kampanii społecznej o charakterze integracyjno – informacyjnym pn. „Blżej siebie” adresowanej szczególnie do rodzin z dziećmi
  - 24) wspieranie i dofinansowanie działań / programów informacyjno - edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie bezpiecznego korzystania z dróg publicznych
  - 25) wspieranie przeciwdziałania marginalizacji społecznej osób z problemem alkoholowym przez dofinansowanie programów obejmujących treningi umiejętności, w tym m.in. interpersonalnych, komunikacyjnych, społecznych, higienicznych
  - 26) wspieranie i dofinansowanie realizacji programów informacyjno – edukacyjnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, realizowanych dla osób przebywających w placówkach opiekuńczych
  - 27) wspieranie rozszerzania dostępności do programów edukacyjno – korekcyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy
  - 28) wspieranie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób, które prowadziły pojazdy będąc pod wpływem alkoholu
  - 29) organizowanie i dofinansowanie szkoleń sprzedawców napojów alkoholowych celem wzmocnienia przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

II. Realizacja zadań, wykonawcy, ewaluacja zadań.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 będzie realizowany przez Urząd Miejski w Sosnowcu. Wymienione w Programie zadania będą realizowane przez cały rok 2019 w formie zadań krótkoterminowych i ciągłych. Realizacja zadań jest objęta ewaluacją wyników odrębną dla każdego programu. Gminny Program realizowany jest w oparciu o działania wieloletnie i roczne Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

Realizatorami zadań są jednostki organizacyjne Miasta, w tym. m.in. placówki oświatowo – wychowawcze, Straż Miejska, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia, Izba Wytrzeźwień, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Centrum Doskonalenia Nauczycieli, gminne jednostki kultury, poradnie pedagogiczno – psychologiczne, oraz Sosnowiecki Szpital Miejski Sp. z o.o. w Sosnowcu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sosnowcu, Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sosnowcu, Policja, sąd, prokuratura, kościoły i związki wyznaniowe, a także fundacje, organizacje pozarządowe, w tym organizacje abstynenckie, i inne podmioty.

Propozycje realizacji zadań Gminnego Programu przyjmowane będą w trybie konkursu ofert, a także w trybie wnioskowym oraz w trybie powierzenia/ zlecenia wykonania zadania.

Wykonawcy zadań będą realizować je w oparciu o programy, w których określone będą: diagnoza problemu, cele programu, harmonogram, formy realizacji i metody pracy, uczestnicy zadań, ich liczba i sposób ich rekrutacji, miejsce i czas realizacji zadań programu oraz środki i materiały niezbędne do jego realizacji, a także wskaźniki i sposób ewaluacji programu oraz sposób jego rozliczenia.

Szczegółowe plany realizacji programów będą zatwierdzane i rozliczane z uwzględnieniem ewaluacji programów, na podstawie sprawozdania rzeczowego i finansowego po zakończeniu realizacji programu. Rozliczenia finansowe odbywać się będą zgodnie z zawartymi umowami / porozumieniami/ powierzeniami/ zleceniami. Ostateczna liczba zadań będzie uzależniona od wartości przyjętych ofert i wielkości środków

finansowych pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Realizatorem Programu i koordynatorem realizacji zadań Programu jest Urząd Miejski - Wydział Zdrowia. Obsługę administracyjną Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz obsługę realizacji zadań Programu zapewnia Urząd Miejski - Wydział Zdrowia. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje działania zgodnie z Regulaminem zatwierdzonym przez Prezydenta Miasta.

Zasady i tryb przyjmowania ofert programów w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będą odbywać się zgodnie z zapisami ustawy o zdrowiu publicznym oraz zarządzeniami Prezydenta Miasta Sosnowiec.

III. Finansowanie zadań Programu.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki własne realizatorów.

Finansowanie zadań przez Urząd Miejski w Sosnowcu odbywa się w oparciu o plan dochodów i wydatków gminy. Plan dochodów na 2019r. wynosi: 3.700.000,00 zł. Plan wydatków w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wynosi: 3.300.000,00 zł. (Dz. 851 Rozdz.85154). Plan wydatków w zakresie przeciwdziałania narkomanii wynosi: 400.000,00zł. (Dz. 851 Rozdz. 85153).

W ramach określonych wyżej Planów wydatków Gminnego Programu Prezydent Miasta określa wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, opisane w Gminnym Programie na rok 2019.

Finansowanie programów przyjętych do realizacji odbywa się w oparciu o umowy / porozumienia/ powierzenia zawarte pomiędzy Gminą Sosnowiec, a podmiotami realizującymi programy. Środki finansowe na realizację programów przekazywane będą w trybie i na warunkach określonych w umowach / porozumieniach/ powierzeniach zawartych z realizatorami programów. Wydatkowanie środków finansowych podlega kontroli prowadzonej przez Urząd Miejski w Sosnowcu oraz rozliczaniu według zasad określonych w umowach/ porozumieniach/ powierzeniach.

Zadania Gminnego Programu PiRPAN w 2019r. oraz zasady wyboru podmiotów uczestniczących w realizacji tych zadań są zgodne z zasadami i sposobem finansowania zadań określonymi w ustawie o zdrowiu publicznym.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za czynności wykonywane na posiedzeniach plenarnych Gminnej Komisji otrzymują zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 50,00 zł brutto za każde posiedzenie, a za czynności wykonywane na każdym posiedzeniu zespołów roboczych Gminnej Komisji otrzymują zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 130,00 zł brutto. Wynagrodzenie wypłacane jest z dołu po wykonaniu czynności w danym miesiącu, na podstawie listy obecności zaakceptowanej przez przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sosnowcu.

Sosnowiec, listopad 2018r.

SKALA ZAGROŻEŃ - PROBLEMY ALKOHOLOWE w SOSNOWCU

Większość ludzi korzystających z alkoholu robi to w sposób rozsądny i powściągliwy, jednak ciągle część ludzi nadużywa alkoholu, co powoduje w sposób nieuchronny dużą liczbę szkód i zagrożeń. Szkody zdrowotne i finansowe ponoszą nie tylko osoby uzależnione od alkoholu, ale także osoby pijące nadmiernie - w sposób ryzykowny lub szkodliwy oraz osoby żyjące wspólnie z osobami nadużywającymi alkohol, w tym ich dzieci. Skala problemów związanych z nadużywaniem alkoholu w Sosnowcu jest trudna do oszacowania. Alkohol jest źródłem agresywnych zachowań, a często także przemocy domowej. Większość bowiem sprawców przemocy domowej (ok. 80 %) działa pod wpływem alkoholu. W rodzinach z problemem alkoholowym dzieci ponoszą ogromne straty we wszystkich aspektach rozwojowych: są słabsze fizycznie, częściej chorują, mają kłopoty z nauką, rozwijają się u nich zaburzenia emocjonalne, często są ofiarami przemocy i nadużyć seksualnych ze strony najbliższych członków rodziny lub otoczenia. Stanowią również grupę ryzyka wystąpienia uzależnienia od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych. Liczba nieletnich osób przebywających z izbie wytrzeźwień, zawsze jest za wysoka.

Silna ekspansja biznesu alkoholowego, tytoniowego oraz reklama piwa osłabia oddziaływanie wielu realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. W Sosnowcu w roku 2017 r. w programach profilaktycznych udział wzięło ok. 13 tys. uczestników.

Próbą rozwiązywania problemów osób nadmiernie pijących alkohol jest leczenie odwykowe. Picie alkoholu powoduje ubożenie rodzin i może narażać ich na marginalizację społeczną. Alkohol jest częstą przyczyną zakłócania spokoju i porządku publicznego oraz stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego. Sprawcami i ofiarami wykroczeń i przestępstw są nietrzeźwi użytkownicy dróg, tj. nietrzeźwi kierowcy i nietrzeźwi piesi. Osoby będące pod wpływem alkoholu częściej wchodzą w konflikt z prawem – są sprawcami lub stają się ofiarami przestępstw. Z badań naukowych wynika, że im większa liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych, tym większa dostępność do alkoholu i większe jego spożycie. Dane wskazują, że w Sosnowcu od kilku lat liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie.

Problemy te odzwierciedlają dane statystyczne i liczbowe dotyczące mieszkańców Sosnowca:

Problemy alkoholowe

Dane szacunkowe opracowane na podstawie statystyk Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie dotyczące populacji osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych:

Tabela 1

Liczba mieszkańców w 2017 roku		POLSKA	SOSNOWIEC
		37 100 000 osób	193 040 osób
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% dorosłej populacji	ok. 800 000 osób	ok. 3 450 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu osoby uzależnionej (rodzice, współmałżonek)	ok. 4% dorosłej populacji	ok. 1 500 000 osób	ok. 6 650 osób
Osoby pijące szkodliwie, nie uzależnione od alkoholu	ok. 5-7% dorosłej populacji	ok. 1 900 000 osób - ok. 2 600 000 osób	ok. 8 320 osób - ok. 11 650 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkohol.	² / ₃ osób dorosłych oraz ² / ₃ dzieci z tych rodzin	ok. 2 000 000 osób	ok. 10 600 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkohol.	ok. 4% populacji od 0 do 18 lat	ok. 1 500 000 osób	ok. 1 200 osób

Mieszkańcy Sosnowca korzystający z usług Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień w Sosnowcu

Tabela 2

Liczba:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- osób uzależnionych od alkoholu	915	1 055	1 086	815	712	1 045	713
- osób współuzależnionych	324	345	385	368	442	327	293
- ogólna liczba pacjentów	1 239	1 400	1 471	1 183	1 154	1 372	1 006

Mieszkańców Sosnowca korzystających z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Sosnowcu

Tabela 3

Liczba:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- osób uzależnionych od alkoholu	30	29	24	20	12	18	14
- osób współuzależnionych	144	108	77	74	56	55	57
- ofiar przemocy domowej (osoby dorosłe)	236	199	159	164	134	105	106

- ofiar przemocy domowej (dzieci)	92	47	53	45	35	39	41
- osób korzystających z hostelu dla ofiar przemocy	107	100	105	107	91	110	103

*Działania podejmowane przez
Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*

Tabela 4

Liczba:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- wniosków o orzeczenie podjęcia obowiązku leczenia odwykowego	384	309	322	403	453	459	389
- liczba deklaracji podjęcia leczenia odwykowego	88	75	95	85	85	96	64
- wniosków skierowanych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego	54	44	52	52	44	58	50

Pobyty osób w Izbie Wyrzeźwień w Sosnowcu

Tabela 5

Liczba:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- osób przebywających (ogółem)	8 570	10 125	11 009	10 862	10 912	12 124	11 344
- osób dorosłych z Sosnowca	4 158	4 618	5 151	3 739	4 063	3 435	3 192
- osób nieletnich z Sosnowca	53	27	33	15	20	17	18

*Pobyty dzieci przebywających
w Centrum Pediatrii z powodu użycia alkoholu*

Tabela 6

Liczba:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- dzieci leczonych z powodu użycia alkoholu (ogółem)	26	27	28	25	27	32	26
- dzieci z terenu Sosnowca leczonych z powodu użycia alkoholu (ogółem)	16	15	18	14	16	20	16

*Rodziny korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sosnowcu w związku chorobą alkoholową członka rodziny*

Tabela 7

Liczba:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- rodzin objętych pomocą MOPS (w tym osób)	7 788 (15 114 osób)	7 358 (14 676 osób)	7 968 (15 903 osób)	7 661 (14 748 osób)	6 631 (12 856 osób)	5 910 (11 248 osób)	4 300 (9 728 osób)
- rodzin korzystających ze świadczeń w związku z problemem alkoholowym	70 (153 osoby)	81 (174 osoby)	118 (254 osoby)	144 (255 osoby)	170 (272 osoby)	156 (237 osób)	167 (242 osób)

Osoby korzystające z ośrodków wsparcia miasta Sosnowiec

Tabela Nr 8

Liczba osób:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- w Noclegowni przy ul. Kaliskiej 25	142	114	75	71	68	90	135
- w Ośrodku dla Bezdomnych przy ul. Piotrkowskiej 19	186	190	109	165	193	119	108

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych i liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu (detal/hurt).

Tabela Nr 9

Rok	Detal			Gastronomia		
	Limit punktów sprzedaży alkoholu	Wykorzystany limit	Średnia liczba mieszkańców na 1 punkt	Limit punktów sprzedaży alkoholu	Wykorzystany limit	Średnia liczba mieszkańców na 1 punkt
2011	400	376	559	275	168	1 252
2012	400	378	548	275	161	1 288
2013	400	371	552	275	146	1 402
2014	400	369	547	275	145	1 392
2015	400	368	539	275	139	1 426
2016	400	373	525	275	164	1 194
2017	400	358	539	275	156	1 237

Przestępstwa i wykroczenia popełnione w stanie nietrzeźwości na terenie Sosnowca

Tabela Nr 10

Liczba:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- wypadków drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców (dane Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu)	53	71	15	8	4	b.d.	45
- nietrzeźwych użytkowników dróg - kierowcy (dane Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu)	477	518	471	442	558	b.d.	641
- nietrzeźwych użytkowników dróg - piesi (dane Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu)	42	39	5	0	5	b.d.	10
- osób nietrzeźwych doprowadzonych do miejsca zamieszkania lub Izby Wytrzeźwień przez Straż Miejską (dane Straży Miejskiej w Sosnowcu)	949	1 211	1 341	1 543	1 502	1 769	934
- wniosków skierowanych przez Straż Miejską do sądu o ukaranie za niezastosowanie się do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i p/działaniu alkoholizmowi (dane Straży Miejskiej w Sosnowcu)	10	17	15	7	6	3	0

Liczba:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- mandatów karnych nałożonych przez Straż Miejską za spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych (dane Straży Miejskiej w Sosnowcu)	1 061	1 246	858	596	295	129	81
- mieszkańców osadzonych w Areszcie Śledczym w Sosnowcu w związku z popełnieniem przestępstwa związanego z alkoholem (dane Areszty Śledczego w Sosnowcu)	45	74	54	41	36	33	29

SKALA ZAGROŻEŃ - PROBLEMY NARKOMANII w SOSNOWCU

W polskiej tradycji alkoholizm i narkomania są niesłusznie traktowane jako oddzielne problemy społeczne, bowiem te same mechanizmy wpływają na konsumpcję zarówno legalnych substancji, jak alkohol i środki psychoaktywne (np. leki), jak i nielegalnych czyli narkotyków. Podobnie jak w innych regionach Polski, rynek narkotyków znajduje się przede wszystkim w aglomeracjach miejskich. Sosnowiec nie jest głównym miejscem handlu narkotykami, ale jego usytuowanie terytorialne może powodować nagromadzenie liczby osób zażywających środki psychoaktywne.

Pomimo stosunkowo szerokiej skali prowadzonych działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii (profilaktyka, leczenie, rehabilitacja, readaptacja), nie obserwuje się znaczącego spadku liczby inicjacji narkotykowej wśród sosnowieckiej młodzieży. Panuje wśród niej swoista moda na zażywanie substancji psychoaktywnych, a w szczególności marihuany, haszyszu, amfetaminy oraz środków halucynogennych. Ta grupa społeczna bardzo często nie zdaje sobie sprawy z zagrożenia, jakie niesie za sobą używanie narkotyków i innych środków psychoaktywnych, które są dla dzieci i młodzieży stosunkowo łatwo dostępne.

Wypowiedzi niektórych polityków, muzyków czy celebrytów w sprawie legalizacji marihuany przyczyniają się do wzrostu zainteresowania marihuaną i wzrostu poziomu używania marihuany przez młodzież. Niedostateczna ilość informacji jaką posiadają rodzice i kadra pedagogiczna prowadzi do braku niewystarczającej kontroli i braku nadzoru nad młodzieżą w wieku szkolnym oraz słabszych umiejętności podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży. W tej sytuacji istnieje zapotrzebowanie na profesjonalną profilaktykę przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych.

Zagrożeniem są nadal tzw. dopalacze, które zostały zaliczone do narkotyków. Nieznana i ciągle zmieniana receptura ich składu uniemożliwia lekarzom szybkie udzielanie skutecznej pomocy osobom będącym w stanie zatrucia. Prowadzone są działania profilaktyczne (w tym kampania społeczna pn. „Bliżej siebie”) - mające na celu zacieśnienie więzi pomiędzy rodzicami i ich dziećmi, a przez to zminimalizowanie skali zażywania środków psychoaktywnych przez sosnowiecką młodzież.

*Osoby z problemem uzależnień od środków psychoaktywnych
korzystające z **Punktów Informacyjno - Konsultacyjnych w Sosnowcu***

Tabela Nr 1

Punkt Informacyjno - Konsultacyjny	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
przy ul. Szpitalna 1 Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień	124	177	175	0	50	40	83
przy ul. Niepodległości 17 Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Uwolnienie”	41	36	35	44	44	49	50

*Mieszkańcy Sosnowca leczące się
w Poradni Terapii Uzależnień od Środków Psychoaktywnych
w Katowicach przy ul. Powstańców 31*

Tabela Nr 2

dot. mieszkańców Sosnowca	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
liczba mieszkańców, którzy podjęli leczenie w Poradni Terapii Uzależnień	106	168	50	56	55	53	59

*Dzieci przebywające
w Centrum Pediatrii z powodu użycia środków psychoaktywnych*

Tabela Nr 3

Liczba:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- dzieci leczonych z powodu użycia środków psychoaktywnych (ogółem)	62	43	32	33	66	37	29
- dzieci z Sosnowca leczonych z powodu użycia środków psychoaktywnych (ogółem)	51	28	20	20	42	19	17

Stan zasobów miasta Sosnowiec w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej